No. 115. 1843.

BREDASCHE COURANT

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

ZONDAG 24 SEPTEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 21sten September.

Van de onlangs ontdekte zamenzwering wordt weinig meer vernomen. De instructie van de in hechtenis genomen personen duurt voort.

— Naar men met leedwezen verneemt, is de hertogin *van Orleans* in zeer ziekelijken toestand van het kasteel Eu teruggekomen.

— Het gerucht liep heden in de legitimistische kringen van den faubourg St. Germain, dat de hertog *van Bordeaux*, die naar Berlijn op reis was, eensklaps teruggekeerd was op de ontvangst van depêches met het berigt, dat de hertog *van Angoulême* op zijn uiterste lag.

— Men zegt dat de militaire autoriteiten te Ham, in het fort van dien naam, waar gelijk men weet de prins *Louis Napoleon* bewaard wordt, een gestreng onderzoek onder het garnizoen bevolen hebben, daar het gebleken was, dat de schildwachten, in weerwil van het verbod, de militaire eerbewijzen aan den Prins bewezen wanneer hij zich vertoonde, en er zelfs nog onlangs kreten van *leve de keizer!* waren gehoord. Reeds meermalen heeft men het garnizoen aldaar veranderd.

— Volgens een bijzonder berigt uit Toulouse, in welks nabijheid de maarschalk *Soult* zich op zijn buitengoed ophoudt, is deze in een zeer lijdenden toestand, die hem belet zou hebben zich op de uitnoodiging des konings naar Eu te begeven, en hield hij zich, in de overtuiging dat zijn leven niet lang meer zou duren, met de regeling zijner bijzondere zaken bezig.

— In het benedengedeelte van het Paleis van het Luxemburg, de vergaderplaats der pairs, wordt thans de grootste verwarmingstoestel gemaakt die nog bekend was. Niet minder dan 300 vertrekken behalve de corridors en trappen zullen door desen toestel, door middel van gegoten buizen verwarmd worden.

— Er zijn gewigtige geruchten omtrent Spanje in omloop. Men verzekert namelijk dat het ministerie *Lopez*, beducht voor den keer, welken de zaken te Barcelona nemen, alsmede voor de dreigende houding van andere provinciën en van een gedeelte des legers, in een kabinetsraad besloten zou hebben de tusschenkomst van Frankrijk in te roepen. In de daartoe betrekkelijke depêche zou stellig gezegd worden, dat men niet meer rekenen kon op de medewerking der troepen, die gewoon geworden waren aan de dobberingen der partijen en zich aan geen krijgstucht meer wilden onderwerpen, zoodat de generaals *Narvaez*, *Serrano*, *Concha* en anderen die aan den jongsten opstand tegen *Espartero* hebben deelgenomen, verklaard hadden, dat men in eene poging, om de reactie die zich thans voorbereidt te bedwingen, niet zou slagen. De heer *Guizot* zou zich met deze depêches dadelijk naar den koning op St. Cloud begeven hebben en terstond een raad zijn belegd, waarin men echter, althans omtrent het groote vraagstuk van interventie, tot geen besluit gekomen was.

— De voormalige Britsche gezant in Spanje, de heer *Aston*, is den 11den dezer te Bayonne aangekomen.

— Zie hier weder een drietal telegraphische depêches, door het gouvernement in de jongste dagen over de gebeurtenissen in Spanje bekend gemaakt:

» *Bayonne, den 18den September*.

» De [Madridsche] regering heeft den 14den een met redenen omkleed manifest over de gebeurtenissen te Barcelona uitgevaardigd. Zij zet daarin uiteen, waarom zij het denkbeeld der oprigting eener centrale junta verworpen heeft, en noodigt alle goede Spanjaarden uit, om haar hare ondersteuning te schenken, zijnde de cortes geroepen, om al de vraagstukken te beslissen, die het heil van den Staat betreffen."

» *Bayonne, den 18den September*.

» De verkiezingen zijn den 15den te Madrid begonnen. De oppositie heeft 7 van de 12 besturen der kiesvergaderingen naar haren zin ingerigt. Intusschen is de meerderheid der stemmen, die op dezen eersten dag voor het verkiezingswerk zijn uitgebragt, gunstig voor de parlementaire partij [die van het tegenwoordig bestuur] geweest. Te Madrid heerschte den 16den rust. Volgens de laatste tijdingen uit de provincien was het overal rustig, behalve in Katalonie."

» *Perpignan, den 19den September*.

» Den 14den heeft de junta [van Barcelona], op het vertoog van den consul van Frankrijk omtrent den matroos, die bij het waterhalen met de sloep van de *Méléagre* gekwetst is geworden, geantwoord, dat er deswege eene regtsvervolging tegen den wachtpost aan de Zeepoort zou worden begonnen, en dat de bevelhebber van het fort Atarazanas en van de Zeepoort verboden had, om op eenig niet gewapend persoon te schieten."

Uit de laatst medegedeelde depêche blijkt dat de opstandelingsjunta zich gehaast heeft, aan den franschen consul de verlangde genoegdoening te geven. De verbittering tegen de Franschen schijnt te Barcelona intusschen groot te zijn, zoodat onze regering het, ter bescherming van fransche onderdanen en eigendommen, en misschien ook om nog andere redenen, raadzaam geoordeeld heeft, nog een drietal oorlogsschepen naar de reede van gezegde stad te zenden.

Wat den staat van zaken in de stad betreft, de opgeworpen algemeene junta is er niet alleen meester, maar vindt zelfs bijval in een goed gedeelte van Katalonie. Den tot haar overgeloopen generaal *Ametler* (wiens afval te Madrid grooten indruk gemaakt heeft) heeft zij tot kapitein-generaal van Katalonie benoemd; hare proclamatiën dreigen dood en verderf aan de generaals *Prim*, *Narvaez* en *Concha*; zij schijnt zich zelfs sterk genoeg te gevoelen om den eerstgenoemden generaal te Gracia te gaan aanvallen.

Werkelijk leest men in een der berigten uit Katalonie, dat de brigadier *Ametler* in den nacht van den 12den op den 13den uit Barcelona met al de beschikbare troepen van den opstand getrokken is; hij was langs de citadel onder bereik van dezelver geschut getrokken, zonder dat men hem aangevallen had. In zeker dorp, San Andres del Palomar, gekomen, had hij een post van 50 man opgeligt; eenige insurgentenhoopen, van Girona en andere punten gekomen, hadden zich ook daar bij hem gevoegd. Men geloofde dat *Ametler* naar Girona wilde trekken, om den opstand in die provincie te verbreiden, waar hij eenen zekeren invloed uitoefent.

Den 12den zijn drie bataillons van Valencia te Tarragona aangekomen, om naar Barcelona te marcheren; zij werden door vier andere bataillons en vier eskadrons gevolgd.

— De jongste tijdingen uit Barcelona gaan tot den 16den en houden het volgende in:

» Sedert de junta goedgevonden heeft eene premie op het hoofd van *Prim* uit te loven, houdt deze zich bestendig in het fort Montjuich opgesloten.

» Men zegt dat op de verschijning der troepen van *Ametler* Lerida en Saragossa zich voor de junta van Barcelona hebben verklaard. Te Malaga, Granada en Sevilla zijn bewegingen in den zin der centrale junta uitgebroken. Het schijnt echter niet, dat zulks in deze laatste steden tot eenig resultaat heeft geleid. — Aan de bewegingen op verschillende plaatsen wil men dat ook de aanhangers van *Espartero* niet vreemd zijn."

Een ander berigt uit Barcelona schildert den staat van zaken minder gunstig voor den opstand af. Volgens 't geen hier verzekerd wordt, had een deel der opstandelingen Mataro willen in beweging brengen, maar was niet geslaagd en alzoo vruchteloos naar Barcelona teruggekeerd; ook zou volgens dit berigt de opstand over 't geheel bij het leger weinig bijval vinden en het niet lang kunnen volhouden. Voor de stad Barcelona was echter het ergste te vreezen.

— Ter beurze van heden (21 *September*) waren genoteerd: 5 pCt. 121,25; 3 pCt. 82,15; Nap. r. 107,90; Spanje 26¾; Passive 4¾; Rom. L. 106.

BELGIE.

BRUSSEL, den 22sten September.

De koninklijke familie, met 's konings zuster, de grootvorstin Helena van Rusland, zijn van Antwerpen op het kasteel Laeken teruggekeerd.

— Na in den namiddag van Dingsdag en Woensdag morgen het merkwaardige te Antwerpen te hebben bezigtigd, heeft H. M. de Koningin van Engeland zich Woensdag middag ten een ure aan boord van het stoomjagt *Victoria and Albert* ingescheept en is met het haar begeleidend smaldeel, onder het gejuich der menigte en het bulderen van het geschut, terwijl alle schepen vlagden, van Antwerpen vertrokken. De Koning der Belgen heeft zijne doorluchtige bloedverwante tot aan de grenzen van Belgie tusschen Lillo en Liefkenshoek begeleid. Ten half vijf ure is H. M. onder het wisselen van salutschoten de reede van Vlissingen gepasseerd.

— Het programma voor de Septemberfeesten is bekend gemaakt. Zij zullen echter in niets anders bestaan dan in eene plegtige lijkmis in de St. Gudule-kerk, het geven van een concert in het park en in de Augustijner-kerk en het voor 't publiek openstellen van de kunst musea en van den Jardin botanique.

— De spaansche generaal don *Juan van Halen* is in deze hoofdstad aangekomen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 23sten September.

De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn opgeroepen, om tegen Woensdag den 27sten September bijeen te komen.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van jl. Woensdag is ingekomen een adres van den heer *D. B. Adrian*, te 's Gravenhage, wegens de regterlijke organisatie. — Verzonden aan de commissie.

De voorzitter geeft kennis, dat de commissie, tot opstelling van een adres aan Z. M., wegens de gelukkige bevalling van H. K. H. Mevrouw de Prinses *van Oranje*, hare taak volbragt heeft. Na den afloop dezer zitting zullen de afdeelingen daarover vergaderen.

De beraadslagingen worden voortgezet over de voordragt nopens de *regterlijke organisatie*.

De heer *Mussaers* acht deze voordragt grondwettig. De Grondwet verlangt de onafhankelijkheid der regterlijke magt, en deze wordt hier niet geschonden. Het ontwerp zou eene verbetering in eene organisatie maken, welke te kostbaar en te omslagtig is. Provincialisme wordt daardoor weggenomen. Maar ten opzigte der bedeeling van de criminele justitie levert de voordragt hem nog gewigtige bezwaren op. Ook met art. 8, nopens het toeleggen van wachtgeld, kan hij zich niet vereenigen. Eindelijk komen staatkundige overwegingen ten deze bij hem in aanmerking. Een en ander weêrhoudt hem zijne goedkeurende stem aan de voordragt te geven.

De heer *van Nes* verdedigt de voordragt. Hij herinnert, dat het bestaande stelsel van regterlijke organisatie voor acht jaren werd doorgedreven. De noodlottige provinciale geest oefende destijds, onder den schoonen schijn van grondwettigheid, zulken invloed uit, dat zelfs aan Drenthe een hof werd toegekend. Het groote gunstbejag werd bevredigd, en de gedienstigheid beloond, die men zoo wel in al de leden der Kamer aan den dag had gelegd, om de toenmalige ministers te ondersteunen. Na twee jaren is deze Kamer, ondanks den standvastigen [illegible] vooruitgegaan. Dikwerf rijst de vraag [illegible] waarop men gestadig stuit, welke zich aan het [illegible] doen gevoelen, en waarvan eenige als onherstelbaar te beschouwen zijn. Gelukkig is dit het geval ten deze niet. Het is niet te laat, het regtswezen te verbeteren. Te bejammeren alleen is het, dat de provinciale geest nog niet zoodanig geweken is, dat men dit herstel niet op krachtdadiger wijs kan aanbrengen. Het daarstellen van twee hoven zou toch groote voordeelen opleveren. Maar omdat men het beste niet kan bereiken, moet men het goede niet verwerpen. Als het laatste beschouwt hij reeds de vermindering van elf tot vijf hoven. Dit is reeds een groote stap tot vereenvoudiging en verbetering. De Grondwet kant zich daartegen niet aan. In een tijd, dat bezuiniging en vereenvoudiging dringend noodzakelijk zijn, moeten geene onderschikte redenen de Kamer weêrhouden, een voorstel aan te nemen, hetwelk zoo krachtig daartoe kan bijdragen. In de omstandigheden waarin wij verkeeren, moet er niet gevraagd worden, of het hard en onbillijk is, maar moet men het *salus publica, suprema lex*, in het oog houden.

Bij dit ontwerp nu bestaat de grootste overeenstemming tusschen de belangen der schatkist en eene betere regtsbedeeling in Nederland. De spreker [illegible] regterlijke organisatie, bij eene wet vastgesteld, ook veranderbaar bij eene wet. Dewijl thans de tegenwoordig voorgestelde verandering, evenzeer de regering goede bezuinigingen voorstelt, dan kan en mag hij zijne toestemming daaraan niet weigeren. De bezuiniging is dezen [illegible] geringe, zij zal in het vervolg omstreeks een derde der justitiekosten bijdragen. Hij hoopt slechts, dat op de andere Staatsuitgaven, zoodanige besparing kan gemaakt worden. Men moet zich ommeedoogend voor het verwijt, dat men bezuiniging op de krijgsmagt ommeedoogend zou willen doorzetten, terwijl men zijne stem zoo zeer verheft tegen bezuiniging op de regterlijke magt. Overigens is de wensch ter verbetering van de regterlijke organisatie uit den boezem der Kamer zelve voortgekomen. En nogtans vereenigen zich thans zoo velen, tot bestrijding van de voordragt. Op die wijs vreest hij, dat er niets goeds tot stand zal kunnen gebragt worden. Hij voor zich heeft in 1835 reeds de vrees te kennen gegeven, dat, indien eenmaal de hoven voor elke provincie mogten gevestigd zijn, het onmogelijk zou bevonden worden, ze aan de gewesten te ontnemen. Die vrees blijkt thans maar al te gegrond te zijn geweest.

Wat het wenschelijke en noodzakelijke eener herziening van de Staatsregeling aangaat, daarover is hij het met de redenaars eens, die hunne stem ten voordeele daarvan hebben doen hooren. Reeds bij de begrooting van 1841 heeft hij deswege zijne meening geopenbaard. Doch hij acht het onnoodig, daarvan de verbetering van de regterlijke organisatie afhankelijk te maken. De herziening der Grondwet kan langer of korter uitblijven; daarom behoeven wij ons van eene mogelijke verbetering, die bij de hand ligt, niet te verwijderen. Bij eene herziening der Grondwet zou men misschien de inkrimping van het getal hoven zelf kunnen verwerpen. Bij eene eventuele herziening van de Staatsregeling zullen er zeer teedere punten ter sprake komen, en zal men, naar hij vreest, vele provinciale belangen zien oprijzen. Wenschelijk is het alzoo, vóór dien tijd een struikelblok op te heffen, hetwelk den provincialen geest zou kunnen aanwakkeren. Met bezorgdheid ziet hij het lot dezer voordragt te gemoet. Ieder verlangt bezuiniging en vereenvoudiging. Maar telkens vereenigen zich de meest uiteenloopende minderheden, om het goede te verwerpen, zonder daarvoor iets beters in de plaats te stellen. Op die wijs zal er niets goeds verkregen worden, en zal men den goeden geest der Regering verlammen. Hij is beducht, dat zulks vroeg of laat eene crisis zal te weeg brengen.

De heer *Luyben* acht zich verpligt te doen opmerken, dat de vorige spreker in 1835, strijdig met zijne tegenwoordige verklaring, gezegd heeft, dat, in geval de Grondwet zich tegen eene doelmatige regterlijke organisatie mogt verzetten, de Grondwet althans hieromtrent behoorde gewijzigd te worden, alvorens men een onherroepelijken stap zou doen.

De heer *van Nes* zegt, dat hij wel in het algemeen het gevoelen der afdeeling destijds had omhelsd, maar dat hij de kracht van alle door haar gebezigde woorden niet behoefde te beamen. Het kan bij hem wel niet opkomen, de regterlijke organisatie voor onherroepelijk te verklaren. Alleen de Grondwet is onherroepelijk, zoo lang zij door de grondwetgeving niet veranderd is.

De heer *van Goltstein* herinnert aan de vroegere stemmingen der vergadering, nopens het hoofdbeginsel ten deze. De schatkist zal weinig of geene vruchten van de voorgestelde bezuiniging hebben. Op de wijs zoo als dit voorstel gedaan is, bevreemdt het hem niet, dat er een kreet van misnoegen en van wangunst uit verschillende gewesten is opgegaan. Hij houdt dit voorstel voor ondoeltreffend. Hij wil zich de gevolgen van eene verwerping echter niet ontveinzen. De strijd tusschen de Vertegenwoordigers en de Regering zal tot volheid gekomen zijn. De Regering heeft, bij de voordragt nopens de regeling van 's Rijks [illegible], dat dit het eenige middel was [illegible] te redden. Dat [illegible]. Thans doet de Regering een [illegible] eersten stap te doen op den weg van de [illegible] die zij op het oog heeft. Mogt ook dit ontwerp vallen, dan zal het kennelijk worden, dat de overeenstemming tusschen de Regering en de Vertegenwoordiging, die voor het welzijn des lands gevorderd wordt, eene onmogelijkheid geworden is. Is dat dan de uitkomst eener constitutionnele regering, wordt alzoo hare werking onmogelijk gemaakt, dan is het de vraag, wat moet er bij dien strijd van gevoelen gedaan worden? Er blijft geen ander middel over, dan dat de Regering hare onmagt erkenne, en de ministers van hunne betrekkingen afzien, of dat men een beroep op de Natie doe. Maar ook dit laatste is in ons land eene onmogelijkheid; want de Regering staat tegen eene onontbindbare Kamer over. Die erkentenis is het, zegt de spreker, welke ik van U. Edel Mogenden verlang. Het constitutionnele stelsel, dat hier te lande bestaat, is eene onmogelijkheid geworden. De tijd is daar, om tot eene herziening der Grondwet over te gaan. Reeds eenmaal heb ik het U. Edel Mogenden te kennen gegeven, dat men aan den stroom geen wederstand meer zal kunnen bieden. Thans zal ik er bijvoegen, dat wij ons wachten moeten, door den stroom niet te worden weggesleept.

De heer *van Rosenthal* zou gaarne tot eene verandering van boven medewerken, doch vindt hierin, naar letter en geest der Grondwet, een onoverkomelijk bezwaar. Hij wordt in zijne meening deswege bevestigd door het gezag van *Kemper*. Het doet hem leed, omdat hij gaarne het doel huldigt van den Minister, die de voordragt heeft gedaan. Hij vleit zich, dat, bij eene herziening der Grondwet, waartoe de drang der omstandigheden leiden zal, art. 180 derzelve uit het Staatsverdrag verdwijnen zal, en dat er alzoo nader op dit belangrijk onderwerp teruggekomen zal worden.

De heer *Romme* acht het ontwerp grondwettig en als geschikt om eene niet onaanzienlijke bezuiniging daar te stellen. Hij is geen onbepaald goedkeurder van de handelingen der Regering, maar zijne onpartijdigheid eischt te erkennen, dat haar dikwerf de pas tot ver-

beteringen wordt afgesneden. Hij acht zich verpligt het tegenwoordig voorstel te ondersteunen.

De heer *van Dam van Isselt* meent, dat een afgevaardigde uit Zuidholland, wiens naam geacht en geëerbiedigd wordt, woorden heeft doen hooren, die het voorzigtiger ware geweest, op de aangeduide wijs niet uit te spreken. Hij had namelijk gezegd, dat er zich veel stemmen verhieven, om tegen eene vermindering der bezoldigingen van regterlijke ambtenaren op te komen, maar dat er geene stem werd gehoord ten voordeele van dappere en kundige krijgslieden. Dit zou bij de behandeling van de begrooting voor het departement van oorlog anders blijken. Overigens strekt het hem nog altijd tot zelfvoldoening, dat hij in 1840 tot dat kleine getal leden behoord heeft, hetwelk al de gebrekkige wetsontwerpen, tot zoogenaamde herziening der Grondwet, heeft afgekeurd. Destijds gevoelde hij het reeds ten volle, dat het regeren met de bestaande Grondwet eene onmogelijkheid zou worden. Hij vreest, dat noch de Regering noch de Staten-Generaal, noch de natie, in die Grondwet redding zullen vinden; maar hij is veeleer beducht, dat zij, zonder derzelver herziening, hoogstnadeelige gevolgen zal kunnen te weeg brengen.

De heer *van Nes* legt zijne woorden, door den vorigen spreker bedoeld, nader uit. Hij heeft de vergadering willen waarschuwen, dat men haar het verwijt niet zou kunnen toevoegen, dat de krijgsman geene, de regterlijke magt wel eene voorspraak zou vinden. De spreker vreest, dat men bij eene nieuwe Grondwetherziening eene minderheid zou zien, welke alles verwierp, wat Provinciaal belang zonde weêrstreven.

De heer *Verwey-Mejan* vindt, dat de uitzondering, in art. 180 der Grondwet toegelaten, bij deze voordragt tot regel wordt gemaakt, waarom hij er tegen is.

De heer *Tromp* beschouwt de voordragt mede als ongrondwettig. Hij voorziet van hare aanneming groote nadeelen.

Z. Exc. de Minister van justitie verdedigt de voordragt in eene breedvoerige rede, waarop wij hopen nader terug te komen.

De heeren *van Rechteren* en *Luzac* beantwoorden kortelijk den Minister.

Hierna gaat men tot de stemming over. De uitslag is dat de voordragt wordt *verworpen* met eene meerderheid van *twee en dertig* tegen *vier en twintig* stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Cornelie, van Heloma, van Dam van Isselt, Gockinga, Michiels van Verduynen, Hinlopen, Warin, Menso, Modderman, Kniphorst, Luzac, Luyben, Mutsaers, Verwey-Mejan, van der Gronden, Snouck Hurgronje, van Golstein, Petit, Uytwerff Sterling, de Jong, van Rechteren, Anemaet, van Rosenthal, van Nagell, Enschedé, Bruce, Star Busmann, Tromp, van Heeckeren, Cost Jordens, van Panhuys en de Backer.

Voor hebben gestemd de heeren: van Hoorn van Burgh, Ingenhousz, Buma, van Nes, van Rijckevorsel, van Rappard, Romme, van Bleyswijk, Schooneveld, van Sasse van Ysselt, Backer, Bernd van Hogelanden, Brouwer, Gouverneur, Hooft, van Akerlaken, Cort van Hooft, Nedenburgh, den Tex, Schaers van Hanencarspel, Repelaer, de Man, Druyvesteyn en Gevers.

Afwezig waren de heeren van den Bosch en Telting.

De vergadering is gescheiden tot Vrijdag, ten 1 ure.

— Aan de leden van de Kamer zijn rondgedeeld eene opgave van wijzigingen in de begrootingswetten en daarbij behoorende staten van berekening, volgens welke het totaal der geraamde sommen voor de verschillende hoofdstukken wordt vermeerderd met *f* 193,683,34 over 1844 en met *f* 193,083.34 over 1845, en daardoor gebragt: over 1844 op *f* 70,207,166,45, in plaats van *f* 70,013,483,11, en over 1845 op *f* 69,835,707,25, in plaats van *f* 69,642,623,91. Sommige hoofdstukken der begrooting hebben eenige vermindering ondergaan. Het vierde hoofdstuk echter, departement van justitie, wordt volgens die wijzigingen over den jare 1844 vermeerderd met *f* 224,583,34 en over den jare 1845 met *f* 223,983,34, en alzoo gesteld over 1844 op *f* 2,583,151,56 en over 1845 op *f* 2,593,181,56.

— Bij Koninklijk besluit van den 19 dezer, is aan den heer *J. W.* baron *Huyssen van Kattendijke*, op zijn daartoe gedaan herhaald verzoek, met den 21 der thans loopende maand, eervol ontslag verleend als Minister van Buitenlandsche zaken, zijnde derzelve tevens, te rekenen van den evengemelden dag, benoemd tot Minister van Staat.

Wijders is, bij het voornoemde besluit, de Minister van Binnenlandsche zaken, de heer *W. A.* baron *Schimmelpenninck van der Oije van de Poll*, van dat zelfde tijdstip af, *ad interim* mede belast met de functiën van Minister van Buitenlandsche zaken.

— Bij Koninklijk besluit van den 9 dezer, is bepaald, dat de op den 20 Mei 1844, te Antwerpen, tusschen de Nederlanden en België geslotene overeenkomst, met de daartoe behoorende bescheiden, in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

— Ten gevolge der Koninklijke besluiten van den 15 en 18 dezer, zijn de heeren Mr. *T. van Dam van Isselt*, Mr. *W. H.* baron *van der Duyn* en Mr. *M. C. H. Pauw*, aangesteld als surnumeraire ambtenaren of attachés bij het departement van buitenlandsche zaken, buiten bezwaar van 's Rijks schatkist.

— Te Amsterdam zijn in het licht verschenen de statuten voor eene, onder directie van de heeren *J.* en *Th. van Marselis* en *C. Brandligt*, op te rigten *Nederlandsche Walvischvisscherij-Maatschappij*, ten doel hebbende het reeden en uitrusten van schepen, ter uitoefening van de walvischvisscherij in de zuidelijke zeeën, en het te gelde maken van de opbrengsten daarvan; het aankoopen van goederen voor de uitreizen; vervrachten der uitgaande, alsmede der onverhoopt ledig naar huis keerende schepen; voor zoo verre later de walvischvangst in andere zeeën blijken mogt voordeelen te kunnen opleveren, zal de maatschappij hare visscherij ook derwaarts kunnen uitstrekken. Het kapitaal wordt gesteld op *f* 600,000, in aandeelen van *f* 1000 ieder; maar zoodra er 150 aandeelen geplaatst zullen zijn, zal de maatschappij als geconstitueerd worden beschouwd.

— Te Deventer blijft de longziekte onder het rundvee op eene geduchte wijze heerschen. In den aanvang dezer ziekte waren even over de 300 runderen op de stadsweide aldaar. Van dezelve waren op den 16den dezer reeds 101 gestorven, terwijl er nog 37 zieken geteld werden. — Om den uitvoer voor te komen, werden alle op de gemelde weide loopende beesten met een in het oog vallend teeken gebrand.

— Uit Brakel in Gelderland schrijft men als eene bijzonderheid, en als een bewijs van de groote vruchtbaarheid van dezen zomer, dat onderscheidene vruchtboomen aldaar voor de tweede maal dit jaar bloesem dragen.

— Van den Helder schrijft men: »Op den 15den dezer is buiten dienst gesteld Zr. Ms. fregat *Rotterdam*, onder bevel van den kapitein ter zee *G. Willinck*. Genoemde bodem is onlangs, na een vierjarig verblijf in Oost-Indië, gerepatrieerd.

» Met gemeld fregat is uit Batavia aangebragt een Javaansch afgodsbeeld, voorstellende de godin *Genesa*, afkomstig uit de overblijfselen van eenen vervallen Hindoschen tempel in het district Malang, residentie Soerabaya. Dit beeld is voor het museum te Leiden bestemd."

Van den 23sten.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren zijn ingekomen twee adressen, als: 1°. van *G. Peter*, particulier en grondeigenaar te Amsterdam, nopens een door hem ontworpen finantieel plan, en 2°. van *J. van Dordt J^r.*, die kennis geeft, dat een door hem ontworpen stoomwerktuig ter bezigtiging is gesteld. — Verzending aan de Commissie.

De Voorzitter deelt mede, dat de Commissie der Kamer, belast met het opstellen van een ontwerp van adres aan den Koning, tot gelukwensching wegens de gelukkige bevalling van H. K. H. de Prinses *van Oranje*, een ontwerp heeft opgesteld, hetwelk gedrukt aan de leden zal worden rondgedeeld. — Wordt besloten, de beraadslagingen over dat ontwerp te houden op aanstaanden maandag.

Is ingekomen eene missive van Z. Exc. den Minister van Financiën, waarbij eenige wijzigingen worden medegedeeld in de ontwerpen der staatsbegrooting voor 1844 en 1845, die het gevolg zijn van de afstemming van het ontwerp van wet tot wijziging der zamenstelling der regterlijke magt. Wordt besloten ook deze wijzigingen te verzenden aan de Afdeelingen, die zich, na den afloop der zitting zouden bezig houden met het in overweging nemen der wijzigingen, staten en opgaven, welke in de zitting van de Kamer van Woensdag zijn ingekomen.

Voorts wordt besloten, den dag der beraadslagingen over de ontwerpen van wet, uitmakende de Staatsbegrooting voor 1844 en 1845, te bepalen op aanstaanden dingsdag, des morgens ten 11 ure.

I. Bij monde van den heer *Brouwer*, 1°. op een adres van *J. Himmen, c. s.*, leden van het algemeen armbestuur te Zevenbergen (Noord-Braband), inlichtingen en verklaringen mededeelende, betreffende de vroeger bij de Kamer ingekomen klagten van *Johanna Markus*, wedüwe *H. Bogaars*, en 2°. op een adres van *Claas van de Stadt en Zoon*, eigenaars van houtzaagmolens buiten Amsterdam, tegen de voorgestelde belasting op de inkomsten. — Ter griffie.

II. Bij monde van den heer *Menso*, 1°. op een adres van *C. van der Tuuk*, te Haarlem, die zich beklaagt dat een vroeger door hem ingezonden adres, waarin eene aanklagt over schending der Grondwet geschied is, bloot ter griffie kan gedeponeerd worden, zonder uitslag van regt te doen wedervaren; en 2°. op een adres van de weduwe *Sandberg en Zoon c. s.*, gepatenteerde kurkensnijders te Amsterdam, die verlangen dat bij het voor te stellen tarief van in-, uit- en doorvoer het regt van invoer op hun fabrijkaat worde gesteld op *f* 30 van de 100 ned. ponden. — Omtrent het eerstgemelde stuk wordt overgegaan tot de orde van den dag, tweede adres nedergelegd ter griffie.

III. Bij monde van den heer *van Panhuys*, 1°. op een adres van *J. Wartena, c. s.*, leermeesters der stads-armenscholen te Amsterdam, tegen de belasting op de inkomsten; 2°. op een stuk van *D. B. Adrian*, commissionnair te 's Gravenhage, aandringende op verbeteringen in het wetboek van strafvordering, en 3°. op een stuk van *G. Peter* V. Zn., particulier te 's Gravenhage, houdende finantiële plannen, met verzoek dat dit stuk vooraf in geheim commité moge worden overwogen, alvorens het op de gewone wijze openbaar gemaakt worde. — Nederlegging ter griffie.

De zitting wordt vervolgens gescheiden tot aanstaanden maandag, des middags ten één ure.

— Men verneemt, dat de moeijelijkheden, welke, betrekkelijk de onteigening van gronden tusschen Voorschoten en 's Gravenhage, ten dienste van den spoorweg nog bestonden, uit den weg geruimd zijn.

en met de eigenaren eene schikking getroffen is, zoodat de weg thans zeer spoedig tot de residentie kan voortgezet worden.

— Men leest in de *Amsterdamsche Courant* van heden:

„In den omtrek dezer stad, waar men nu eenen geruimen tijd van soortgelijke ongevallen verschoond gebleven was, hebben gedurende den afgeloopen nacht twee vrij zware branden plaats gehad. De eerste, reeds omstreeks acht ure des avonds ontstaan, trof eene boerderij van den edel achtbaren heer wethouder dezer stad, *van Naamen van Scherpenzeel*, bewoond door den landman *Verwey*, en gelegen onder Ouder-Amstel, op den regteroever der rivier, omtrent tegenover de thans zoo algemeen bekende in eene buitenherberg veranderde hofstede *Zorgvliet*; de brand, waarvan men de oorzaak wel gist, doch niet stellig weet, heeft, ondanks al de aangebragte hulp, geheel de woning verteerd. De tweede brand viel voor, in den nanacht, bij de hooge brug over de Wetering, onder Nieuwer-Amstel, insgelijks aan eene boederij, van welke nogtans alleen de hooiberg verbrand is; het broeijen van het hooi is hier de oorzaak van het ongeluk geweest, en aan de ongemeene windstilte, die ook dezen morgen heerschte, mag men het dank weten, dat de verwoesting zich niet verder heeft uitgestrekt. De bewoner heet *Jan van Hazendrecht*."

— Berigten uit Vlissingen bevestigen het onder Antwerpen gegeven berigt, dat het britsche koninklijke stoomjagt, aan boord hebbende de koningin *Victoria* met haren gemaal, in den namiddag van Woensdag eerstgemelde stad gepasseerd is. De verwachting dat H. M. den nacht van Woensdag op Donderdag te Vlissingen zou doorbrengen heeft zich dus niet verwezenlijkt. Na te Vlissingen, alwaar een vorstelijk salut uit het geschut gegeven werd, de loodsen te hebben uitgezet, heeft het eskader terstond zee gekozen.

Het Nederlandsche koninklijke stoomjagt, aan boord hebbende den buitengewonen gezant Baron *van der Capellen* en den britschen gezant te 's Hage de heer *Disbrowne* met zijne echtgenoote, heeft het engelsch eskader mede tot op zekere hoogte begeleid en ook bij het vertrek gesalueerd.

Aan den kommandant van het fort Bath was van hoogerhand gelast, het koninklijk engelsch eskader met een salut van 101 kanonschoten te begroeten, terwijl een smaldeel kanonneerbooten, onder bevel van den kapitein-luitenant *Ferguson*, expresselijk aldaar ter reede gearriveerd, order had ontvangen om de engelsche flotille, bij hare aankomst en vertrek, een salvo van 33 schoten toe te brengen.

Alleen lord *Liverpool* en lord *Aberdeen* hebben het slagveld van Waterloo bezocht, waar laatstgenoemde Minister een beminden broeder had verloren.

Wij vernemen met genoegen, dat het Fransche Tooneelgezelschap onder directie van den Heer *Alexander en Comp.*, Directeur van den Franschen Schouwburg te Milaan, Regisseur-generaal van dien te Amsterdam, gedurende den aanstaanden winter de voornaamste steden van onze provinciën zal bezoeken, en zich voorstelt, met vereerende goedkeuring van het Edel Achtbaar Bestuur der stad Breda, in het begin der maand October aanstaande, alhier eene eerste voorstelling te geven.

190ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

[illegible] No. 19549, een prijs van *f* 1000.
22e [illegible] No. 15626, *f* 15,000; Nos. 7351, 9142, ieder *f* 1000.
23e — No. [illegible] *f* 1000.
24e — No. 15755, eene premie van *f* 1500. [illegible]

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS waren gisteren (22 September) genoteerd: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. 53 zeven zest., $\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$; dito 5 pCt. 100 negen zest.; Syndic. $4\frac{1}{2}$ pCt. $93\frac{5}{8}$; Handelm. $131\frac{7}{8}$, 132; O. Indie 5 pCt. 99 elf zest., $\frac{5}{8}$; Ardoins 17 elf zest.; dito Coupon $18\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; dito 3 pCt. $26\frac{3}{4}$; Port. te L. $2\frac{1}{2}$ pCt. 43 dert. zest., $\frac{7}{8}$; Rusland 4 pCt. $90\frac{1}{2}$; Braz. 78; Peruanen $10\frac{15}{16}$.

ORGEL-CONCERT,

TE GEVEN IN DE

GROOTE KERK TE BREDA,

OP MAANDAG, DEN 25. SEPTEMBER 1843,

DES AVONDS TEN ZES UREN,

DOOR DEN HEER

B. TOURS,

Organist te Rotterdam.

EERSTE AFDEELING.

1. Fantaisie, met het volle werk.
2. Adagio, met zachte geluiden.
3. Ouverture: *La Chasse*, van MEHUL.
4. Pittoresk Orgelstuk, voorstellende eene landelijke scène, waarin een opkomend onweder, de herstelde kalmte in de natuur, het gezang der vogelen, en de dankbare blijdschap der landlieden; vrij gevolgd naar muzijk van L. VAN BEETHOVEN.
5. Praeludia met fuga, op twee thema's uit het Oratorium: *Jezus dood*, van GRAUN, en uitgewerkt koraal, op de wijze: *O Haupt voll Blut und Wunden*, naar de bewerking van A. HESSE.

TWEEDE AFDEELING.

1. Recitatief in koor: *die Himmel erzählen die Ehre Gottes*, uit het Oratorium *de Schepping* van HAYDN.
2. Fluit-concert.
3. Variatiën op bekende Volksliederen in galanten stijl, met aanwending der schoonste geluiden.
4. Praeludia en fuga van RINCK.

De entree-billetten, à *f* 1.— voor een Heer, en à *f* —.50 voor eene Dame, zijn te bekomen, bij den Koster van de Kerk, benevens bij de Uitgevers dezen.

*** Allen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan wijlen den Heer, ARNOLDUS NORBERTUS VAN GROENENDAAL, in leven Rentenier, gewoond hebbende en overleden op den *Haansberg* onder *Gilze*, den 11. September 1843, gelieven daarvan, voor zoo verre zulks nog niet mogte zijn geschied, voor den 20. October aanstaande, opgave of betaling te doen, ten huize van A. VAN GROENENDAAL, Leerlooijer te *Gilze*.

MAATSCHAPPIJ

VAN

ALGEMEENE ASSURANTIEN

OP HET LEVEN,

DE DOTALE FONDSEN, OVERLEVINGEN

EN

LIJFRENTEN.

Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 12 Junij 1824.

De MAATSCHAPPIJ VAN ALGEMEENE ASSURANTIEN OP HET LEVEN, gevestigd te *Brussel*, onder bestuur van Z. E. den Graaf J. A. COGHEN, oud Minister van Finantiën, Lid van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, en Agent-Generaal der Maatschappij van Algemeene Assurantiën tegen de gevaren van Brand, is gewaarborgd door een Kapitaal van drie millioen drie honderd een en dertig duizend negen honderd francs; en heeft ten doel het bezorgen van Lijfrenten, Pensioenen aan Weduwen [illegible], Huwelijksgiften aan Kinderen, [illegible] Renten, Schuldbekentenissen, Actiën [illegible], Voorschietingen op Pensioenen [illegible] met gereed geld of op [illegible] en vaste Eigendommen. [illegible] bij P. C. PISTORIUS, Agent der Maatschappij, in de Reigerstraat te *Breda*.

AANBESTEDING

VAN

PATENT-OLIE.

De Raad van Administratie der Koninklijke Militaire Akademie zal, op Dingsdag den 10. October 1843, des middags ten 12 uren, aan den minst inschrijvenden

AANBESTEDEN:

De levering van de benoodigde hoeveelheid PATENT-OLIE, van de beste qualiteit, gedurende het tijdvak van 1. November aanstaande tot den 31. October 1844.

De Billetten van inschrijving (welke op zegel moeten geschreven zijn) kunnen tot op den dag der Aanbesteding, in eene daartoe, op het Bureau van den Raad voornoemd geplaatste bus gestoken, en aldaar tevens inzage van de Conditiën genomen worden.

BREDA, den 23. September 1843.

*** Door Quitering van affaire, wordt uit de HAND te KOOP aangeboden: Eene HERBERG, bestaande in een RUIM WOONVERBLIJF, voorzien van 6 BE[illegible]KAMERS, MOESTUIN, RUIME STALLING, [illegible], staande en gelegen in de nabijheid van [illegible] aan den Straatweg. Nadere informatiën met [illegible], onder Lett. B. bij de Uitgevers dezes.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.